

In de voetsporen van de agro-pastoralisme in Vieuxville

De hoekige meander van Nandoyîre

Hebt u de vreemde, "hoekige" meander opgemerkt die de Ourthe stroomopwaarts van Sy vormt?

Deze meander is geboetseerd door de soort rotsen die de rivier tegenkomt (nu eens zachte rots, dan weer hard), de richting van hun banken en de aanwezigheid van geologische verschuivingen. Deze vorm van de waterloop, die eerder zeldzaam is, is kenmerkend voor een kalkhoudende onderlaag.

De burcht van Logne rond 1521 (tekening P. Moray)

De Burcht van Logne

Vergeet zeker niet een bezoekje te brengen aan dit stoer, middeleeuws bouwwerk, waarvan de oorsprong teruggaat tot in de tijd van de invallen van de vikingen in de IXe eeuw!

De burcht is opgericht op een smalle rotspunt die 70 meter hoog loodrecht boven de vallei van de Ourthe en van de Lembrée uittorent. Hierdoor nam het kasteel een strategische positie in, tot het buskruit zijn intrede deed en in 1521 tot de vernietiging van het kasteel leidde. Gelegen op de grens van het abdijprinsdom Stavelot, verzekerde het kasteel de volledige controle van alle verkeer op de Ourthe en bood een spectaculair uitzicht op de bergkammen van de Ardennen. Vandaag vormen de kliffen en de zware muren van het kasteel het leefgebied van een bedreigde fauna en flora, waarvan de meest opmerkelijke vertegenwoordiger de gladde slang is, een ongevaarlijke slang. Deze ruïnes zijn trouwens de schuilplaats van de Gouden Geit, bewaakster van een fabelachtige schat....

Sporen van beschavingen

Wanneer u de heuvels van Vieuxville en bepaalde weiden op het plateau doorkruist, zult u een hoop stenen in een langwerpige vorm opmerken, die over de percelen verspreid liggen. Deze hopen liggen vaak in de richting van de helling en zijn geleidelijk door de begroeiing aan het ook onttrokken, het zijn "afbraakhopen" die getuigen van oude beschavingen. De aanwezigheid van deze overvloed aan stenen was een belemmering om de grond te gaan bewerken. Deze stenen werden geleidelijk verzameld en aan de rand van de percelen opgehoopt, om zo ruimte vrij te maken voor het vee maar ook om er aardappelen en rogge te kunnen telen.

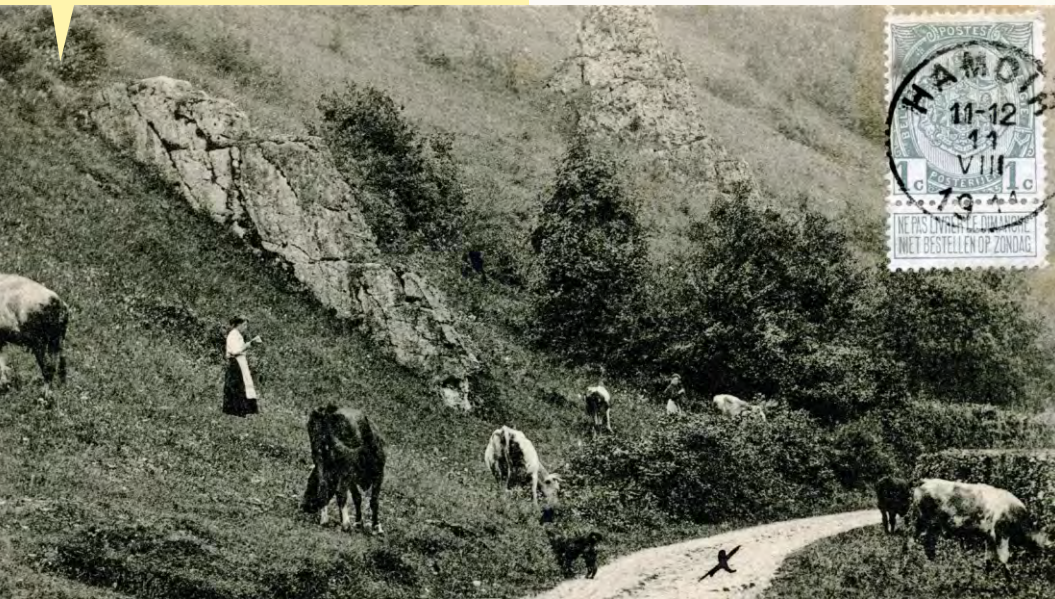

Wat is "agro-pastoralisme" ?

De natuurrreservaten van de vallei (geel aangeduid op de kaart) zijn weidse "hellingen" die onlangs ontbost werden. Maar wist u dat er nauwelijks een eeuw geleden nog kudde over deze heuvels rondzwierven?

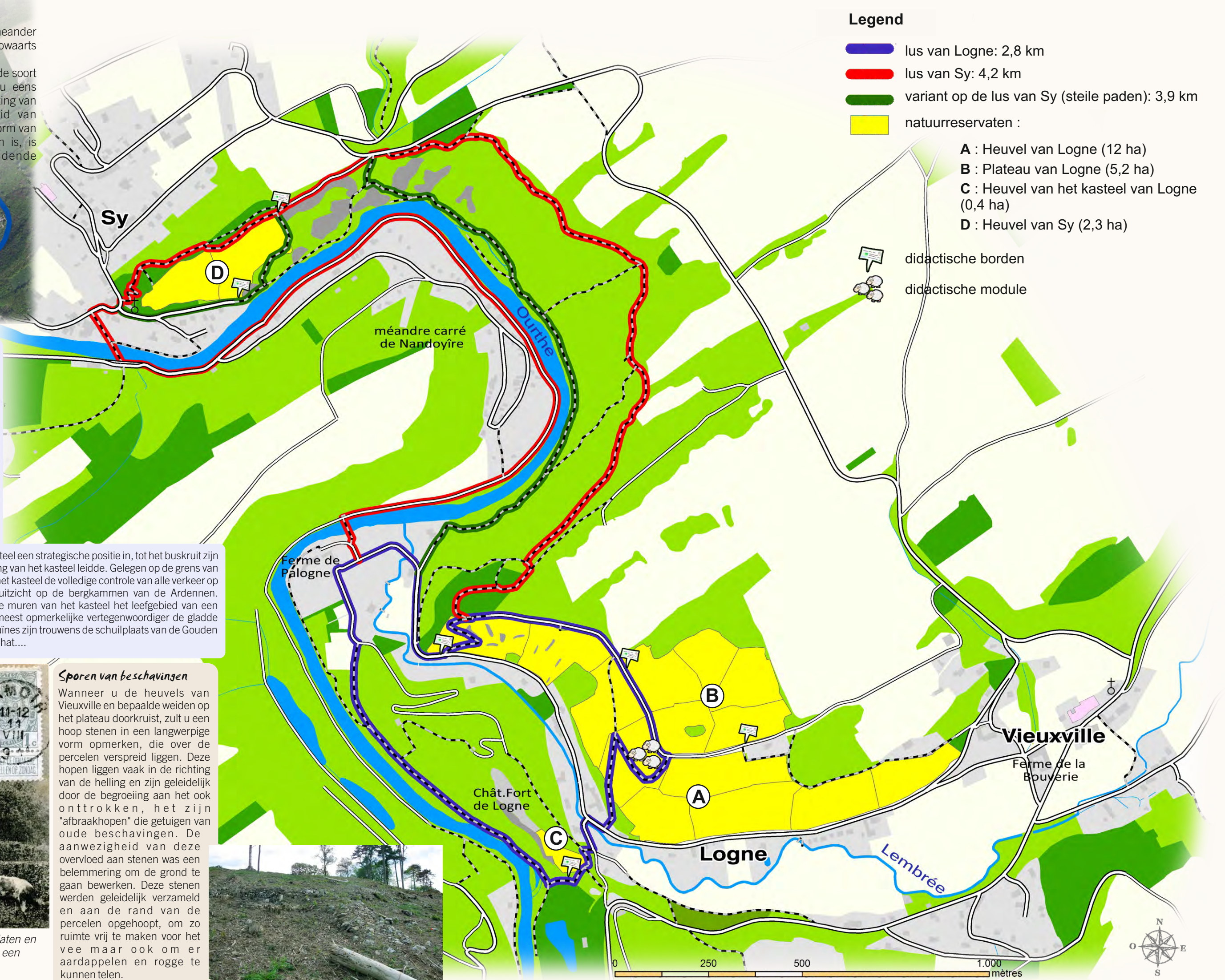
Schapen, en in mindere mate ook geiten en koeien werden op deze marginale terreinen gehoeid, op zoek naar wat groenvoer. Deze rondzwervende begrazing heeft zich eeuwenlang in stand gehouden. Kuddes kwamen en gingen op het ritme van de seizoenen en van de begroeiing, geleid door een geitenhoeder of herder. Waar de bodem dit toeliet, werden gewassen geteeld. Dankzij deze activiteit konden de armsten, die geen grond bezaten, wat dieren kweken en een lapje grond bewerken.

Door de afschaffing van dit "weiderecht" en de revolutie in de landbouw werden deze weinig productieve terreinen al snel weer door bos ingenomen.

Deze afbeelding uit 1911 toont een deel van de heuvel van Logne, voor die werd verlaten en de herbebossing die daarop volgde. Er is vee te zien, dat onder toezicht staat van een veehoederster.

Kunt u achterhalen waar deze foto is genomen?

De Provence van Ferrières... Rijk van het licht...

De voorgestelde parcours situeren zich op de Calestienne, een smalle kalkrotsstrook die van Sprimont naar Chimay leidt (oranje aangeduid op de kaart) en duidelijk de schist-depressie van Famenne scheidt van het schist-zandstenhoudende massief van de Ardennen.

De combinatie van een kalkhoudende onderlaag en een eeuwenlange begrazing zorgde ervoor dat vele specifieke planten zich hier kwamen vestigen, waardoor een buitengewoon milieu ontstond op de hellingen die naar het zuiden zijn gericht: een kalkgrasland. Deze droge grasvelden, een zeldzaam fenomeen in Wallonië, huisvesten een opmerkelijke fauna en flora, perfect aangepast aan de warmte en de droogte van deze plaatsen. Hier vindt u planten van het Middellandse Zeegebied, aromatische planten, orchideeën,... vergezeld van een rijke schare insecten. **Welkom in de Provence!**

Op de koele, schaduwrijke noordelijke hellingen maken de graslanden plaats voor hellingen met bossen, waar varens welig tieren en vaak hoofdzakelijk uit esdoorn bestaan. In dit rijk van de schaduw vinden we andere soorten die eveneens erg specifiek zijn.

Rijk van de schaduw...

Een beetje geologie

Lang geleden, in het devootijdperk (ongeveer 400 miljoen jaar geleden), nog voor de continenten op drift waren, was deze streek bedekt door een tropische zee waar talrijke micro-organismen welig tierden. Vele organismen hadden een "skelet" dat bestond uit kalk, zoals koralen, crinoïden, bepaalde weekdieren, enz. De huidige kalkrots is het resultaat van de progressieve ophoping van de resten van deze micro-organismen. Het betreft dus een "fossilhoudend" sedimentair gesteente. Tijdens de miljoenen jaren die daarop volgden, werden deze lagen geplooid door de beweging van de tektonische platen, daarna werden de lagen door het water geërodeerd, waardoor valleien ontstonden. De rotsen die u langs het parcours kunt bewonderen, zijn de getuigen van deze trage activiteit die vandaag nog altijd onze landschappen verandert. Let goed op de keien die u hier en daar zult tegenkomen, misschien kunt u wel enkele fossielen bewonderen.

Koraalfossiel van het geslacht Hexagonaria - M. Deboeuf

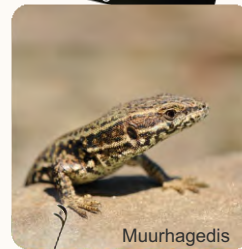
Enkele typische soorten van onze graslanden

Grote graslelie

Dambordje

Muurhagedis

Gestippeld zonneroosje

Koninginnepage

Kleine pimpernel

Wondklaver

Icarusblauwtje

Jeneve des

Gladde slang

Witte engbloem

Grote centaurie

De grot Geneviève op de heuvel van Logne

Een onverwachte wereld onder de grond

De Ourthe en de Lembrée hebben geleidelijk hun valleien in de bodem uitgehold en het landschap geboetseerd. Maar in deze wereld van kalkgesteente wordt de mechanische werking van de rivieren voltooid door zijn chemische inwerking: het zure water lost het kalkgesteente op en leidt tot de verschijning van karstfenomenen: grotten, verdwijngaten en bronnen (punten waar waterlopen in de ondergrond verdwijnen en opnieuw verschijnen), ondergrondse meren,... Deze processen zijn vandaag nog altijd actief. De grotten en spleten die op die manier zijn ontstaan, zijn zeer nuttig voor talrijke vleermuizen die er hun winterslaap houden.

Naast de grotten die zich op de twee hellingen van de vallei bevinden, kunt u zien hoe de stroom Hé des Larrons drie keer verdwijnt en opnieuw verschijnt. Het water dringt in het gesteente binnen en het water verschijnt hier opnieuw na een traject door de rotskloven.

Brandt/Baardvleermuis

Verschijsing van de stroom Hé des Larrons

De Ourthes: bondgenoot van de mens

De Ourthe was lange tijd één van de belangrijkste vaarwegen voor de inwoners van de streek. Gezien er geen spoorwegen waren, gebeurden de belangrijkste uitwisselingen tussen deze contreien en de stad Luik via de waterweg. Dit verklaart de talrijke inrichtingen die uitgevoerd werden om deze uitwisselingen te vergemakkelijken: kanalen, sluizen, jaagpaden,... getuige de talrijke overblijfselen waarvan sommige nog zichtbaar zijn langs de Ourthe aan de voet van het kasteel van Logne.

De goederen werden vervoerd op houten walen, lange, rechthoekige trekschuiten met een platte bodem, waardoor met een lading van enkele ton gevaren kon worden op binnenwateren die niet erg diep waren.

Een houten waal, een trekschuit met platte bodem die vroeger werd gebruikt om goederen over de

De Lembrée, een bijrivier van de Ourthe, werd eveneens door onze voorouders gebruikt. Het water van deze rivier heeft vele hydraulische raden aangedreven. De opgewekte natuurlijke energie werd aangewend om graan te malen, om hout te zagen, om olie te produceren (meer bepaald uit beukenootjes te Logne), om hamers en blaasbalgen van smidsen aan te drijven, en?

De rotswanden van Sy

Delvenne, Nandouire, Cathédrale: dit zijn de namen van enkele rotsen die het indrukwekkende rotsmassief van Sy vormen. Dit massief verheft zich op de rechter oever van de Ourthe, waar hij zo'n zestig meter hoog loodrecht boven uitsteekt.

De intense tektonische plooiën liggen aan de oorsprong van de verticale oprichting van de rotsslagen. Daarna heeft erosie de brozere schisten weggenomen, waardoor deze gigantische kalksteenmonolieten bloot kwamen. Deze rotswanden herbergen een bijzondere flora, aangepast aan omstandigheden van extreme droogte. Hier en daar zijn tussen de rotsen natuurlijke puinhopen te vinden, een ander type beschermd milieu dat bij ons zeer zeldzaam is. De overwoekering van de wanden door bomen en struiken vormt op vandaag een bedreiging voor de soorten die zich alleen in het volle licht kunnen handhaven.

Om de rust van deze plaatsen te verzekeren, is het beklimmen van deze rotswanden momenteel streng gereguleerd.

2010

Een LIFE-project om de graslanden te redden

Vanaf het begin van de XXe eeuw en naarmate de revolutie in de landbouw zich verder zette, werd het begrazen van deze povere terreinen opgegeven. De droge grasvelden werden zo geleidelijk overwoekerd, tot ze gedeeltelijk met bos werden bedekt, als ze al niet met zwarte dennen werden aangeplant.

De vegetatie van de kalkminnende grasvelden, die volledig zonlicht nodig hebben, verdween geleidelijk onder de dikke boslaag. In 2010 heeft het project LIFE+ Hélianthe van de vzw Natagora (gefinancierd door de Europese Unie en het Waalse Gewest) met de steun van de gemeente Ferrières stappen ondernomen voor het herstel van de droge graslanden die vroeger deze hellingen bedekten.

Ziehier de verklaring waarom deze weidse heuvels onlangs werden ontbost. Nu kunnen de kalkgraslanden hun plaats opnieuw innemen...

2013

Schape op de heuvel

Om het overwoekeren van de grasvelden te voorkomen, werden net als vroeger opnieuw kuddes schape ingezet. Er werden omheiningen aangelegd en de kuddes zwerven van de ene omheining naar de andere volgens een strikte kalender, die bepaald is in functie van de soorten die er hun voordeel uit halen. Er werd gekozen voor een rustiek ras, de "Voskop", dat de voorkeur genoot omdat die genoeg neemt met de magere vegetatie van deze plaatsen. Heeft u de kudde op de heuvels gezien?

Het werk van de schape wordt regelmatig aangevuld door een onderhoudsbeurt waarbij woekerende planten worden gerooid om de bosgroei in te perken.

Geleidelijk stellen we vast dat de soorten van de droge grasvelden opnieuw verschijnen. De begrazing van deze reservaten wordt geleid in nauwe samenwerking met de plaatselijke boeren.

Via twee wandellussen leidt deze gezinswandeling u langs natuurlijke en historische curiositeiten en door de bijzondere landschappen van de omgeving van het versterkte kasteel van Logne. Ontdek de sporen van weleer, toen de mens uitsluitend leefde van wat de plaatselijke streek hem te bieden had. De belangrijkste wetenswaardigheden staan in deze folder beschreven.

Veel plezier tijdens uw ontdekkingstocht!

Deze folder kwam tot stand binnen het kader van het project LIFE+ Hélianthe, op initiatief van Natagora vzw met de financiële steun van de Europese Gemeenschap en het Waalse Gewest.